GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĚ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 87. Vinerĭ, 18 (30) Aprilie. 1886.

Brașovŭ 17 Aprilie 1886.

Décă amŭ fi fostŭ mai slabĭ de nervĭ, ne-ar fi datŭ lacrimile în ochĭ cetindŭ în ḍilele trecute unŭ articulŭ plinŭ de miere alŭ lui „Pester Lloyd“ privitorŭ la alegerea urmașului în postulŭ rěposatului fișpanŭ alŭ Sibiului și comite săsescŭ Dr. Moritz de Brennerberg. Era în adevěrŭ mișcătorŭ a vedé atâta bunăvoință și atâta îngrijire din partea organului d-lui Tisza pentru conlocuitorii noștri Sașĭ. Ómenĭ suntemŭ și noi și n'amŭ voitŭ nimĕrui niciodată vr'unŭ rĕu; totdéuna amŭ doritŭ ca naționalitățile acestei țĕrĭ sĕ se bucure tóte de sprijinulŭ câtŭ mai putericŭ alŭ guvernului.

Ba era p'aci sĕ ne facemŭ o ilusiune și sĕ credemŭ, că suntemŭ în ajunulŭ unei schimbărĭ în favorulŭ naționalitățilorŭ, când deodată amŭ datŭ peste unŭ pasagiu alŭ memoratului articolŭ, care a făcutŭ sĕ recădemŭ érășĭ în trista actualitate. „Pester Lloyd“ ḍicea în acestŭ pasagiu că cestiunea săséscă trebue sĕ se separe de cestiunea naționalităților și vrea sĕ ne dovedéscă că acéstă cestiune săsescă culminéză în persóna viitorului fișpanŭ și comite săsescŭ alŭ Sibiului, pe care d-lŭ Tisza este gata a-lŭ alege dintre Sasii concilianțĭ, décă din parte-le Sasii se vorŭ lega sĕrbătoresce, că vorŭ merge pentru tóte vécurile cu guvernulŭ.

Cu desĕvêrșire însĕ ne-amŭ desilusionatŭ, când amŭ vĕḍutŭ, că fóia d-lui Tisza mai are încă și aḍi naivitatea d'a spăria pe Sașĭ cu gogorița valahisării, ca sĕ-i înduplece mai curêndŭ d'a încheia pactulŭ de supunere sub conducerea viitorului „comes conciliantŭ.“

Este rêndulŭ Sasilorŭ sĕ se pronunțe asupra enunciațiunei organului tisaistŭ și noi nu ne simțimŭ nicĭdecumŭ îndemnațĭ d'a prejudeca rĕspunsului lorŭ séu d'a ne amesteca în „afacerile separate“ ce pretinde acelŭ organŭ că le-arŭ avé ei cu guvernulŭ. Credemŭ însă de o datoriă față cu principiile luptei nóstre pentru egala îndreptățire națională, ca înainte d'a ne pronunța și noi în acésta cestiune sĕ înregistrămŭ la acestŭ locŭ vocea unui fruntașŭ sasŭ, care s'a pronunțatŭ categoricŭ asupra articulului din „Pester Lloyd“ în ḍiarulŭ oposițiunei moderate maghiare „Budapester Tagblatt“ dela 23 Aprilie a. c.

Deputatulŭ sasŭ oposiționalŭ, care esaminéză și critică cestiunea sulevată într'unŭ articulŭ întitulatŭ „*Divide et impera*,“ desfășură nisce idei, carĭ ni se parŭ fórte îndreptățite și, din punctŭ de vedere alŭ politicei actuale săsescĭ, fórte înțelepte. Elŭ scrie între altele:

„Prețulŭ ce se oferă pentru ca poporulŭ săsescŭ sĕ 'șĭ schimbe atitudinea, care în adevĕrŭ este fórte reservată și ne'nduplicată, nu se póte documenta prin considerațiunĭ *personale*, ci numai prin *obiectiva* delăturare a gravaminelorŭ celorŭ mai principale“.

„Fórte anevoiă va succede și aceea, ca Sașii sĕ fiă ațîțațĭ în contra celorlalte naționalitățĭ nemaghiare, séu sĕ li se facă plausibilă o *pace separată*, bunăóră pe contulŭ celorlalțĭ. De sigurŭ că omulŭ trebue se individualiseze în afacerile naționalitățilorŭ, și de sigurŭ că la Sașĭ suntŭ a se considera și alte momente, carĭ nu obvinŭ la alte naționalitățĭ. Dér o *cestiune săsćscă deosebită*, de care se vorbesce în „P, Lloyd“ *nu esistă.*“

„Făr' a înclina spre o órbă încăpățînare, care esistă numai în fantasia unorŭ anumite elemente, *Sașii în generalŭ nu potŭ avé alte postulate pentru cultura lorŭ națională și esistența lorŭ națională,* a cărorŭ îndreptățire se recunósce în articululŭ respectivŭ din „P. Lloyd,“ *nu potŭ pretinde altă garanțiă, ca de pildă Românii.* Unŭ fanatismŭ naționalŭ încordatŭ póte că cu greu va înțelege acésta, dér este faptŭ, că postulatulŭ de dreptŭ egalŭ pentru toțĭ este sincerŭ pe partea Sașilorŭ.“

„Afirmarea însĕ că representantulŭ statului ungarŭ, care are lipsă a se înțelege cu cetățenŭ statului tocmai așa ca și cetățenii cu statulŭ, póte se fiă totdéuna numai guvernulŭ parlamentarŭ, séu cu alte cuvinte, că naționalitățile nemulțumite și așa și Sașii n'au decâtŭ a trimite la dietă aderențĭ fidelĭ ai guvernului, spre a realisa o înțelegere, acésta este o confusiune de idei, pe care trebue s'o combatemŭ cu tótă hotărîrea.“

„Sașii ardelenĭ nu potŭ admite niciodată că au fostŭ séu că suntŭ încă inimicĭ ai statului ungarŭ. Ei îșĭ păstréză fără îndoiélă ca toțĭ locuitorii țĕrei, propria lorŭ părere asupra valórei actualelorŭ așeḍăminte ale statului și în specialŭ ale guvernului actualŭ; dér décă ei au o părere nefavorabilă asupra amêndurora, acésta nu însémnă nicĭdecum că suntŭ inimicĭ ai statului, ci simplu numai că-și esercitéză dreptulŭ lorŭ constituționalŭ.“

„Și acesta este punctulŭ de vedere pe care vorŭ sta Sașii, orĭ cine ar și fi numitŭ ca urmașŭ alŭ fișpanului Moritz de Brennerberg. După atitudinea și procederea acestuia îșĭ vorŭ îndrepta și Sașii atitudinea și procederea lorŭ, *dér nu esistă acelŭ candidatŭ la postulŭ de comesŭ săsescŭ, care sĕ pótă aduce la valóre între Sașĭ acelŭ divide et impera, pe care îlŭ indică „P. Lloyd“, fiă în privința națională, fiă în privința politică.*“

Practiciștii și oportuniștii noștri.

Budapesta, Aprilie 1886.

In urma mai multorŭ discursurĭ și în urma altorŭ fapte și evenimente mai nouĕ din societatea nóstră română, înregistrate de „Gazeta Transilvaniei“, am înțelesŭ că în sînulŭ cărturarilorŭ românĭ séu, cum se ḍice c'unŭ terminŭ modernŭ, în sînulŭ „inteligințiĭ“ nóstre au începutŭ érășĭ a se pune în cursŭ vorbele „*ómenĭ practicĭ*“ și „*oportuniștĭ*“, precum și vorba „*ilusiunĭ*“, apoi că ómenii „practicĭ“ și „fără ilusiunĭ“ au sporitŭ, éră ómenii de inimă s'au împuținatŭ.

Au fostŭ în tóte timpurile ómenĭ, carĭ au declaratŭ marile probleme naționale de ilusiunĭ și de lucrurĭ nerealisabile; de aceia suntŭ și astăḍĭ destui între Românĭ și vorŭ fi și pe viitorŭ. Déră Românii sĕ nu se uite în gura lorŭ, ci sĕ mérgă pe drumulŭ dreptŭ și cinstitŭ, pe care au apucatŭ, pentru că numai pe acéstă cale mai curêndŭ séu mai târḍiu causa românéscă va puté sĕ triumfeze, va trebuí sĕ triumfeze.

In tóte timpurile și în tóte împrejurările și situațiunile politice nouĕ Românilorŭ ne-au făcutŭ rĕulŭ celŭ mai mare ómenii aceia, carĭ ne-au totŭ cântatŭ la urechiă oportunitate și practicismŭ. Oportuniștii și practiciștii totdéuna au căutatŭ sĕ esploateze causa națională în interesulŭ lorŭ personalŭ. Aceste douĕ soiurĭ de ómenĭ nicĭ odată nu s'au băgatŭ în luptă cu dușmanulŭ, ci de câte orĭ era sĕ se încépă lupta pe tótă linia, ei o descrieau cu colorile cele mai îngrozitóre, înfățișându-ne pe dușmanŭ în modulŭ celŭ mai înspăimêntătorŭ, în locŭ de a arăta slăbiciunile lui și în locŭ de a spune óstei cum sĕ atace pe dușmanŭ din punctele cele mai slabe.

Ar fi unŭ lucru fórte durerosŭ décă s'arŭ împuțina și mai multŭ ómenii de inimă din șirurile luptătorilorŭ românĭ. Noi Românii avemŭ lipsă de bărbațĭ de inimă, adecă omenĭ de aceia carĭ sĕ fiă gata totdéuna a aduce cele mai mari sacrificii pentru redobândirea drepturilorŭ nóstre politice naționale. Noue Românilorŭ desmoșteniți ne trebuescŭ bărbațĭ cu mare inimă românéscă carĭ se 'șĭ pună chiarŭ și viéța, când va cere trebuința pentru interesele generale naționale.

In starea critică, în care ne aflămŭ noi astăḍĭ ni-au adusŭ tocmai ómenii „practicĭ“ și oportuniștĭ, pentru că dușmanii noștri politicpraticismulŭ circumspectŭ și oportunismulŭ speculativŭ alŭ ómenilorŭ noștri l'au timbratŭ de slăbiciune și de frică. De aceea au mersŭ în órba lorŭ cutezanță pănă la marginile estremității.

Ómenii noștri „practicĭ“ și oportuniștĭ se vede, că nu mai potŭ fără de prietinia domnilorŭ stăpânitorĭ ai noștri și ar voí sĕ se împace sub orĭ și ce condițiunĭ, numai sĕ pótă trăí în tignă și se pótă mânca în pace și în linisce ce ș'au pututŭ agonisí în vremurĭ bune pe conta némului românescŭ, pe care l'au adusŭ prin speculațiunile lorŭ personale în starea cea mai deplorabilă politică.

La noi Românii a domnitŭ pănă acuma din nenorocire cultulŭ, idololatria personală, éră nu cultulŭ principiilorŭ și acestŭ cultŭ ne-a causatŭ cele mai marĭ rele pe terenulŭ politicŭ, pentru că idolii noștri erau idolĭ muțĭ și surḍĭ. Ei n'au avutŭ energia și curagiulŭ de a spune limpede în fața inimicului postulatele națiunii române, apoi, cu atâta mai puținŭ au avutŭ curagiu de a apĕră drepturile Românilorŭ în fața adversarilorŭ noștri, ba oportuniștii și practiciștii noștri prin spiritulŭ lorŭ celŭ slabŭ și micŭ ni-au spartŭ chiarŭ solidaritatea națională, de unde apoi au urmatŭ tóte relele, de carĭ suferimŭ de când s'a restituitŭ constițiunea și parlamentarismulŭ lăudatŭ ungurescŭ.

Josŭ cu cultulŭ personalŭ și în loculŭ lui sĕ întroducemŭ cultulŭ principiilorŭ sub stégulŭ cărora sĕ se întrunéscă toți Românii adevĕrațĭ, carĭ luptă cu lealitate, resignațiune și cu abnegațiune pentru triumfarea causei drepte naționale române!

Sĕ lucrămŭ decĭ cu toții ḍiua nóptea, ca sŭ se înrădăcineze cultulŭ principiilorŭ în sênulĕ neamului românescŭ. Numai așa ne vomŭ curăți de rugina cea vechiă, numai așa va puté triumfa causa dréptă românéscă!

In ajunulŭ sinódelorŭ.

Aradŭ la 14/26 Aprilie 1886.

Onorată Redacțiune!

Cunoscândŭ zelulŭ neobositŭ, ce păstrațĭ întru conservarea limbei și promovarea culturei naționale și din motivulŭ, că în diecesele gr. or. române in curêndŭ se vorŭ întruni sinódele diecesane, cu permisiunea D-Vóstre vĕ rogŭ sĕ publicațĭ următórele:

Intrebărĭ către toțĭ frații românĭ.

Considerândŭ, că deja la începutulŭ seclului presinte s'a ivitŭ și la noi Românii necesitatea de a propăși conformŭ spiritului timpului întru nisuința de a mănțîné și cultiva limba maternă,

Considerândŭ, că tóte națiunile în urmarea pașilorŭ necesarĭ în direcțiunea mai susŭ indicată au aflatŭ și ținŭ de conservatorulŭ celŭ mai putericŭ alŭ limbei materne sexulŭ femeiescŭ, care, prin posițiunea sa din familiă este celŭ mai chematŭ factorŭ dela însășĭ natura a înrădĕcina în odraslele familiei cunoscința și iubirea limbei materne,

Considerândŭ, că din acestŭ punctŭ de vedere tóte națiunile au pusŭ și punu deosebitŭ pondŭ pe crescerea sexului femeiescŭ, — și în fine:

Considerândŭ, că prin îngrijirea de institute și înființarea de stipendii *menite pănă acuma mai numai totŭ pentru sexulŭ bărbătescŭ* amŭ documentatŭ indolență neiertată față cu crescerea fiicelorŭ nóstre, și prin urmare față cu conservarea limbei materne; ba prin crescerea lorŭ de pănă acuma în institute străine li s'a datŭ ocasiune a se desvolta în ele órecare atragere către confesiunile, ce susținŭ acele institute (cu esemple destule potŭ servi).

Vinŭ decĭ cu totŭ respectulŭ a pune modesta întrebare, că *nu ar fi óre consultŭ și timpulŭ supremŭ*:

a) a ne îngrijí deja de timpuriu și pănă încă nu e târḍiu pentru a creá stipendii spre a ne cresce și învĕ-

ţătóre şi profesóre pe atuncĭ, cândŭ în scurtŭ o sĕ înfiinţămŭ preparandii şi scóle superióre de fetiţe?

b) ca veneratele consistóre de ambele confesiunĭ şi sinódele diecesane ca autorităţile cele mai competente sĕ iée iniţiativa în acéstă privinţă şi se creeze încă pe anulŭ următorŭ scolasticŭ atarĭ stipendie?

Observŭ, că în acéstă cestiune nu voiescŭ a me disputa cu nimenĭ, căcĭ am doritŭ numai a trage atenţiunea celorŭ chiămaţĭ asupra acestei cestiunĭ neamânavere, care n'ar puté fi cestiune de partidă.

Neavêndŭ în fine cunoscinţa tuturorŭ ḑiarelorŭ din patriă, rogŭ şi pe acele stimate Redacţiunĭ, cărora nu li-am trimisŭ aceste ordurĭ, a le da locŭ în preţuitele lorŭ ḑiare, reproducêndu-le. Cu tótă stima

Aug. Mutiu.

SCIRILE ḐILEI.

Cu ocasiunea înaintărilorŭ de Mai, d-lŭ Dr. Iuliu Mureşianu, medicŭ de regimentŭ, s'a înaintatŭ la rangulŭ de medicŭ clasa ântêia, ér d-lŭ locotenentŭ Olimpiu Pistrila dela regimentulŭ de infanteriă Nr. 2 din Braşovŭ s'a înaintatŭ la gradulŭ de căpitanŭ clasa a doua.

—x—

»Luminatorulŭ« ne aduce scirea, că d-lŭ D-r. *Victorŭ Babeşŭ*, profesorŭ la universitatea din Peşta, s'a logoditŭ cu d-ra *Iosefina de Torma*, fica archeologului *Carolŭ de Torma*, profesorŭ la universitatea din Peşta şi membru onorarŭ alŭ academiei din Bucurescĭ. Tênĕra fidanţată a trecutŭ la legea nóstră ortodoxă. Cununia se va serba în ḑiua de 1 Maiŭ în biserica gr. or. română din Peşta. Naşŭ este d-lŭ *Alexandru Mocioni.* Sincerile nóste felicitărĭ tinerei părechi şi fiă făcutŭ într'unŭ ceasŭ bunŭ pasulŭ căsĕtoriei.

—x—

Camera advocaţilorŭ din *Clușiu* face cunoscutŭ, că advocatulŭ d'acolo Pavelŭ *Bodor* e suspendatŭ din eserciţiulŭ advocaturei, din causa concursului ce s'a deschisŭ contra lui.

—x—

La 22 Aprilie n. a fostŭ arestatŭ în Viena contele Andor *Szecheny*, fiindŭ că a atentŭ la viéţa soţiei sale cu unŭ revolverŭ încărcatŭ. Contele Andor Szecheny este fiulŭ contelui Edmund Szecheny, care trăesce în Constantinopolŭ ca paşă turcescŭ şi ca comandantŭ de pompierĭ, după ce s'a supusŭ circumcisiunii. Soţia atentatorului este Rusóică, fica fostului directorŭ alŭ societăţii ruse de navigaţiune în Constantinopolŭ.

—x—

Ministrulŭ *Trefortŭ* a pricopsitŭ de sfintele Pascĭ pe preoţii gr. or. Iónŭ *Medrea* şi Iónŭ *Filimonŭ* cu câte 50 fl. Iuda căpĕtase numai 30 arginţĭ.

Retorica poporală.

(Conferinţă la Ateneu.)

Duminecă, 6 Aprilie, d. Barbu Stefănescu dela Vrancea şĭ-a continuatŭ conferinţa tratată în partea ântêiu la 2 Fevruarie 1886, prima d-sale conferinţă în anulŭ acesta. Atuncĭ a vorbitŭ despre geniulŭ *limbei românescĭ* în cuvinte isolate, acum despre geniulŭ ei în unirea cuvintelorŭ ca sĕ dea frase şi în frase. Conclusiunea primei lucrărĭ a fostŭ, că esistă o tendinţă în spiritulŭ românescŭ de a materialisa abstracţiunile; în cea de a doua vrea sĕ cerceteze, décă totŭ acesta este caracterulŭ limbei şi în unirea cuvintelorŭ, ceea-ce formézâ retorica.

Noi, ěştia, carĭ avemŭ misiunea d'a da cetitorilorŭ câte ceva din ce se spune la Ateneu, nu putemŭ face alta, decâtŭ sĕ culegemŭ şi de!.. décă cu plăcere culegemŭ trandafirii, cu desgustŭ culegemŭ spinii; aşa încât cei carĭ ne învinuescŭ de spinĭ uită că i-amŭ culesŭ. Şi apoi Românulŭ ḑice: aşa am cumpĕrat'o, aşa ţĭ-o vêndŭ...

Ne-amŭ simţĭ fericiţĭ, décă amŭ puté vinde, aşa cum amŭ cumpĕratŭ dela d. Stefănescu, vomŭ copia palidŭ., cine l'a auḑitŭ va înţelege.

Décă, ḑice d. conferenţiarŭ, din cercetarea basmelorŭ, povestilorŭ, cântecelorŭ, ḑicĕtórelorŭ etc., vomŭ putea sĕ scótemŭ o retorică anume, aceea este geniulŭ limbei, este retorica pe care trebue s'o urmămŭ, e retorica poporală. Étă într'unŭ cuvêntŭ subiectulŭ conferinţei.

Décă pictura are pe séma ei culórea, architectura, formele rigide, musica, ceea-ce e vagŭ în simţirea nóstră, ceea-ce simţimŭ, dér nu înţelegemŭ, literatura are filosofia internă a omului şi a naturei. Nu vomŭ găsi dér o retorică poporală justă, décă nu va fi filosofia asupra omului şi a naturii. Bună-óră, am vĕḑutŭ o întêmplare jalnică séu hazlie, am fostŭ martorŭ ocularŭ, — şi vréu s'o povestescŭ mai târḑiu altuia. Se póte întêmpla, ca tocmai acolo, unde eu am rîsŭ mai multŭ, orĭ am fostŭ mai întristatŭ, tocmai acolo sĕ i se pară lui indiferentŭ, şi chiar décă eu, povestindŭ, rîdŭ cu chefŭ, elŭ abia zimbesce. Pentru-ce acésta? Décă vorŭ fi fostŭ alăturĭ cu mine la întêmplarea povestită n'ar fi simţitŭ totŭ ca mine? De sigurŭ că da! Atuncĭ însĕ era viu lucrulŭ, acum e mortŭ. Cum sĕ reînvie unŭ artistŭ, — lărgindŭ cerculŭ, — realitatea de multŭ trecută este tréba retoricii pe care o caută conferenţiarulŭ.

In literatură nu potŭ sĕ fiă înţelese de minte abstracţiunile, precum înţelegemŭ abstracţiunile cu care neam obicinuitŭ: cele de socotélă de pildă. Frumseţea unui peisagiu nu stă nicĭ în iarba verde, nicĭ în norii aburii, nicĭ în altele de felulŭ acesta; stă într'o parte vie pe care nu o vedemŭ, dér pe care o simţimŭ: acésta trebue sĕ ne-o dea artistulŭ şi, nefiindŭ arta unŭ monopolŭ alŭ unei clase, ci pentru tóte spiritele fiindŭ făcută şi pentru toţĭ, — căcĭ altfelŭ nu mai e artă, — nu va putea sĕ ne transmită nisce abstracţiunĭ ca o cestiune de aritmetică. O stare sufletéscă, o situaţiune ce cu greu se prinde, nu le veĭ putea numĕra bobŭ cu bobŭ ca se înţelegĭ şi greutatea stă în a ne reproduce ceea-ce forméză viaţa acestora.

Pentru acésta ne trebue a simţĭ şi a posede instrumentulŭ cu care sĕ transmitemŭ. Sculptorulŭ stândŭ înaintea bloculuĭ de piatră, vede întrênsulŭ o lume întrégă, lumea simţirilorŭ sale şi cu dalta în mână dă în drépta şi în stânga şi scóte din marmura rece capulŭ de operă; pentru-că acea piatră închide întrênsa acea producţiă. Totŭ aşa limba, décă cuprinde întrênsa tóte acele abstacţiunĭ pe carĭ le cuprindea piatra, va puté sĕ dea o operă de artă. Inchide limba românéscă în frase materialisarea abstracţiunilorŭ cum o închidea în cuvinte? Da!

Putemŭ sci tóte figurile retorice — lăsândŭ la o parte că unele nicĭ nu se potrivescŭ cu limba nóstră, ci suntŭ trase de pĕrŭ din altele — nu vomŭ putea găsi meşteşugulŭ de care dispune poporulŭ. Ea, retorica, póte fi celŭ multŭ socotită ca o statistică, neavêndŭ însă meritulŭ statisticeĭ adevĕrate.

Din frasele limbii nóstre — nu din ale autoraşilorŭ de tótă mâna, carĭ, ţiindu-se de códa lui Pegaz, credŭ că vorŭ ajunge la Parnas teafĕrĭ, nespărgêndu-şĭ capulŭ de bolovanii din cale, — resultă că nu trebue sĕ ne ţinemŭ nicĭ de cum de acéstă sumedeniă de figurĭ, carĭ adunate cu plasa de prin tóte retoricile de diferite limbĭ, nu potŭ face altŭ decâtŭ sĕ alcătuiască o retorică românéscă cu exemple franţuzescĭ, ci sĕ ne ţinemŭ de singura lege a poporului. Elŭ n'are decâtŭ o singură figură, o singură lege care nasce pe tóte: când ne aflămŭ faţă cu o stare abstractă e sĕ'i schimbămŭ elementele abstracte cu altele concrete. Atâta scie elŭ şi câtŭ face! Cândŭ ne aflămŭ 'naintea unui aparatŭ fotograficŭ, nu ni se ia chipulŭ, ci se punŭ nisce elemente carĭ suntŭ în aşa de strînsă legătură cu dênsulŭ încâtŭ ni'l fură. Tocmai aşa este şi cu arta.

Unŭ omŭ călare fuge fórte iute. Orĭ câte atribute amŭ mai da fugii n'amŭ spune nimica, ar rĕmânea ceva abstractŭ. Românulŭ, condusŭ de bunulŭ simţŭ, că nu se póte represinta astfelŭ şi din tóte cele ce vedemŭ în fuga calului, ia numai atitudinea lui. Asemĕnêndu-lŭ cu unŭ ogorŭ, ḑice că se ascerne:

Ascerne-te drumului
Ca şi iarba câmpului
La suflarea vêntului.

Şi din cuvêntulŭ a se ascerne, aşa de concretŭ, şi din tóte aceste cuvinte în carĭ numai fugă nu e, ese tocmai fuga. Ér' când vrea sĕ spue unŭ gradŭ şi mai mare de fugă, ḑice:

Şi fugea, măre, fugea,
Văile se limpeḑea,

punêndu-se în posiţiunea grozavă a calului nu mai distinde văile şi dealurile.

Acestŭ lucru se observă în tóte poesiile poporale.

Mama lui Corbea când vine la gratiile fiului sĕu unde era închisŭ, după ce vorbise cu Stefanŭ, îi ḑice:

Corbeo maică aicea eşti?
Corbeo maică mai trăescĭ?
Spune maichii ca sĕ sciu,
Spune maichii de eştĭ viu
Că d'ai fi măicuţă mortŭ
Sĕ dau popii de unŭ ortŭ.

Şi apoi:

Corbea décă o auḑea
Glasulŭ că-i înţelegea
Şi din gură rĕspundea:
Maică măiculiţa mea
Maică, par'că totŭ sunt viu, etc.

Acestŭ par'că este sublimŭ! Neincrederea décă trăesce séu nu, jinduirea de acea libertate pe care o esercitase viéţa întrégă, desnădăjduirea de a mai vedé lumea, d'a mai gusta viéţa lui... suntŭ tóte în acestŭ par'că.

Singură dér legea stabilită se vede din aceste esemple şi din tóte ce va puté găsi cineva în orice colecţie de poesii poporale. In ele suntŭ tóte figurile din retorică, dér şi altele, care în retorică nu suntŭ. Ironia de pildă, în care forte cu greu potŭ sĕ reuşéscă literaţii e forte bine prinsă în multe din poesiile poporale. Aşa în bucata din care citirămŭ, Stefanŭ nu spune mamii lui Corbea că îlŭ va pune în ţépă, ci că 'lŭ va însura cu:

Jupânésa Carpena
Adusă din Slatina,
Numai din toporŭ cioplită
Şi din bardă bărduită
Şi la vêrfu-i ascuţită,
etc.

Fórte rarŭ, ca esceptiune, face poporulŭ usŭ de contrarŭ şi anume când e lucru prea înfiorătorŭ, atuncĭ abstrage impresia brutală materială; dér din totŭ reese regula stabilită la începutŭ.

Aci se termină prima parte a conferinţii: din poesiile poporale iese o retorică.

Vină la rêndŭ proverbele.

Românulŭ, ca sĕ ḑică de unŭ omŭ că de ce s'a

FOILETONŬ.

Călĕtoria lui Stanley prin Africa centrală.

(Urmare.)

Le părea, că locuitoriĭ din Vinyata nu sûntŭ de locŭ supĕraţĭ din causa sosireĭ străinilorŭ, şi că Stanley şi ómeniĭ sĕĭ vorŭ avé câte-va momente de linişte. Intr'aceea vrăjitorulŭ se pregătea sĕ se întórcă îndĕrĕtŭ, éră ómeniĭ luĭ Stanley aveau de lucru cu tăiatulŭ bouluĭ. Vrăjitorulŭ cerŭ pentru sine inima bouluĭ, şi o şi căpĕtă.

In decursulŭ ḑileĭ relaţiunile între indigenĭ şi între călĕtoriĭ nostri fură de totŭ prietinescĭ. Către sară însă iĭ se spuse luĭ Stanley, că unulŭ din ómeniĭ sĕĭ, Kaif Hallek cu numele, care făcea serviciĭ de curierŭ şi care din întêmplare rĕmăsese ceva maĭ în urma celorlalţĭ, a fostŭ găsitŭ mortŭ la marginea uneĭ pădurĭ, şi acoperitŭ cu treĭ-ḑecĭ de rănĭ.

A doua ḑi de diminéţă vrăjitorulŭ se iveĭ din nou în loculŭ, unde se aşeḑaseră călĕtoriĭ. Stanley nu-ĭ pomenĭ de locŭ de uciderea luĭ Halleck, ca astfelŭ sĕ nu se pară, că elŭ îĭ bănuesce pe ceĭ din Vinyata de făptuitorĭ. Elŭ îşĭ dete tóte silinţele, să evite orĭ ce conflictŭ.

Vrăjitorulŭ se depărtă din nou. O parte din ómeniĭ luĭ Stanley se dusese prin satele din împrejurime sĕ cumpere bucate, şi sĕ caute lemne prin pădure. Dintr'odată se auḑi rĕsunândŭ unŭ strigătŭ, ca „*hehu-a hehu!*" Acesta era strigătulŭ de luptă alŭ indigenilorŭ. In curênd apărŭ pe o înălţime din apropiere unŭ numĕrŭ însemnatŭ de Negri înarmaţĭ cu lăncĭ, arcurĭ şi săgeţĭ. Stanley trimise doĭ soli neamaţĭ, ca sĕ-ĭ întrebe, ce voescŭ?.... Ceĭ întrebaţĭ rĕspunseră, că unulŭ dintre Vangvana furase nisce lapte şi pentru aceea voiescŭ „sĕ facă rĕsboiu." Stanley le trimese darurĭ spre despăgubire pentru laptele, ce spuneau, că li s'a furatŭ. Atacatoriĭ se păreau mulţămiţĭ şi tocmaĭ stau sĕ se 'ntórcă îndĕrĕtŭ, când se iviĭ o a doua cétă, care provocă pe cea dintâiu sĕ rĕmână pe locŭ şi sĕ începă lupta. Intr'aceea iată, că unulŭ din ómeniĭ luĭ Stanley se întórce la taberă tot-o-fugă şi abia rĕsuflândŭ. Elŭ era rănitŭ la témple de o lovitură de măciucă; la cotŭ era străpunsŭ de o lance. Bietulŭ omŭ îĭ spuse stăpânuluĭ sĕu, că fratele sĕu zace mortŭ în pădure.

Caravana era într'o posiţiă de totŭ critică. Stanley, deşi era de părere, că totŭ se vorŭ maĭ puté împăca lucrurile, totuş împărţi la ómeniĭ sĕĭ muniţiune pentru arme. Reserva călĕtorilorŭ noştri însă numaĭ încuragiă pe sĕlbaticiĭ năvălitorĭ. Eĭ se puseră în liniă de bătaiă şi deteră drumulŭ săgeţilorŭ. Ómeniĭ luĭ Stanley nu făcură nicĭ o mişcare, căcĭ aşa le poruncise stăpânulŭ lorŭ. Vĕḑêndŭ acésta, duşmaniĭ se apropiară până la o distanţă de 30 metri dela tabără. Ne maĭ putêndŭ rĕmâne cu mânile în sînŭ, Stanley porunci ómenilorŭ sĕĭ sĕ se atace şi eĭ. Vangvana şi Vanyamvezi se repeḑiră cu curagiu asupra duşmanilorŭ, şi-i făcură sĕ se retragă éraşĭ în posiţiă de maĭ 'nainte.

Ómeniĭ luĭ Stanley nu dĕduseră până acum nicĭ o împuşcătură. Când însă indigeniĭ se apropiară din nou de tabără, strigândŭ cu dispreţŭ: „Sunteţĭ muerĭ, sunteţĭ muerĭ!" Stanley se vĕḑu silitŭ sĕ dea ordinŭ ómenilorŭ sĕĭ, ca sĕ facă întrebuinţare de arme. Se slobodiră maĭ multe puscĭ, dară cu tóte acestea dură aprópe unŭ ciasŭ, până când duşmaniĭ părăsiră câmpulŭ de luptă.

Acum era acum. Fie-care momentŭ trebuia folositŭ. Loculŭ, pe care se aflau călĕtoriĭ noştri, trebuia întăritŭ câtŭ se putea maĭ bine. Se tăiară maĭ mulţĭ arborĭ şi din crăcile lorŭ se făcură de jurŭ împrejurŭ îngrăditurĭ. Către séră tabăra era binişorŭ întărită, aşa încâtŭ Stanley şi ómeniĭ luĭ puteau sĕ fiă ceva maĭ liniştiţĭ.

Numĕrulŭ celorŭ în adevĕrŭ destoinicĭ de luptă din tabără nu era maĭ mare de şepte-ḑecĭ. Ceilalţĭ erau bolnavĭ, femeĭ copiĭ şi hamalĭ fricoşĭ. Deşi cu

apucatŭ nu i se potrivesce, dice: din côda pisicii sită de mătase nu se face.

Décă vre unulŭ e mulţămitŭ că ómenii 'lŭ vorbescŭ de rĕu pe nedreptŭ, celŭ care 'lŭ consólă ĭi dice: gura lumei numai pământulŭ o astupă.

Despre unŭ svonŭ, care se respândesce repede, dice Românulŭ: Cuvêntulŭ celŭ rĕu — fiindcă mai alesŭ acestea sĕ rĕspândescŭ — e ca vêntulŭ, nu se ajunge nicĭ cu armăsarulŭ nicĭ cu ogarulŭ.

Rĕutatea limbuţilorŭ o arată prin: limba jóse n'are şi óse sfăramă.

Sentimentulŭ religiosŭ, aşa de abstractŭ şi aşa de greu spusŭ, ni-lŭ spune dicêndŭ,: Ochiulŭ lui Dumnedeu nu dórme nicĭodată.

O mâncărime de limbă fórte demonstrativă, bună óră ca aceia, ar fi pututŭ adauge, carĭ prin idei roşii, visurĭ verdĭ şi altele de felulŭ lorŭ caută sĕ ne sperie, o esprimă elŭ prin versurile:

N'a ajunsŭ la rîu
Şi a ridicatŭ pólele 'n brâu.

Mirându-se de unulŭ care a făcutŭ stare mare şi nu ştie cum, elŭ se domiresce dicêndŭ: pântecele omului n'are ferestre ca sĕ vedĭ în elŭ.

Inşălarea aparinţei o spune aşa de frumosŭ:

De departe trandafirŭ
Şi d'aprópe borşŭ cu ştirŭ (1).

Egoismulŭ, gelosia între cei de aceeaşĭ meserią, pe care noi prin cine scie câte pagine d'abia le-amŭ spune searbădŭ, elŭ le pune într'o icónă aşa de frumósă şi aşa de vie, dicêndŭ: bumbăcarulŭ nu se uită cu ochĭ bunĭ la cânele celŭ albŭ, încâtŭ îţĭ arată de susŭ până josŭ acéstă ideie. (Va urma)

(1) Acestea décă suntŭ versurĭ nu facŭ parte din poesii, căcĭ suntŭ şi dicĕtorĭ în versurĭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

VIENA, 29 Aprilie. — Preşedintele dietei din Silesia Marquis Baguchem a sositŭ aicĭ. Dupĕ „Lloyd“ se crede că Baguchem va fi numitŭ ministru de comerciu.

ATENA, 29 Aprilie. — Manifestaţiunea poporală de erĭ *în contra ultimatului puterilorŭ* s'a făcutŭ fără de nicĭ o turburare a ordinei, cu tóte acestea domnesce *mare fierbere* în poporŭ.

PARIS, 29 Aprilie. — Mai multe diare anunţă că representanţii puterilorŭ din Atena au procedatŭ la stabilirea ultimatului *fără a consulta mai înainte cabinetele respective.*

DIVERSE.

Unŭ congresŭ ciudatŭ. — Dómnele englese ţinŭ totŭ felulŭ de congrese, unele mai ciudate de câtŭ altele. Intr'una din întrunirile din urmă, carĭ suntŭ fórte dese în Englitera, aceste dómne au decretatŭ ca umbrelele de sóre în anulŭ acesta sĕ fiă de colóre azurie sĕu verde. In urmă, membrele congresului au hotărîtŭ ca sĕ nu se mai pórte călţunĭ albastri, pentru că aceştĭ călţunĭ permitŭ, fără a bate la ochĭ (!), a'i purta mai multŭ timpŭ de câtŭ permite curăţenia.

***

Asasinarea episcopului de Madridŭ. — Asupra atentatuluicontra episcopului Izquierdo de Madridŭ se aducŭ următórele amĕnunte: Atentatorulŭ se numesce Galeotto Cotilla şi a fostŭ preotŭ într'o mănăstire de călugăriţe. Episcopulŭ îlŭ oprise de a sluji în biserică şi de a spovedi, Cotilla a venitŭ, o jumĕtate de ceasŭ înaintea comiteriei crimei, la uşa Catedralei San Isidoro, a statŭ de vorbă liniştitŭ cu vêndĕtorĭ de ramure de palmierĭ şi a disŭ: „In curêndŭ am sĕ facŭ o treabă mai bună.“ Episcopulŭ venĭ în caretă. Pe când urca scara spre biserică, atentatorulŭ a trasŭ trei focurĭ asupra lui: episcopulŭ cădu la pămêntŭ. Cotilla venise în haine preoţescĭ şi împreună cu alţĭ clericĭ aşteptase venirea episcopului. Revolverulŭ îlŭ ţinea strînsŭ convulsivŭ în mână încâtŭ cu greu i s'a pututŭ smulge. Episcopulŭ fu dusŭ în altarŭ şi aşedatŭ pe unŭ covorŭ. Afară se adună o mulţime de femei, care-şĭ smulgeau pĕrulŭ din capŭ. Unŭ preotŭ căută sĕ liniştească mulţimea, ţinêndŭ o cuvêntare scurtă. Apoi biserica fu închisă. Medicii declară, că rănile suntŭ mortale. Unŭ glonţŭ nu s'a pututŭ extrage. Unii pretindŭ, că crima a fostŭ unŭ actŭ de demenţă. Alţii spunŭ, că preotulŭ şĭ-a rĕsbunatŭ asupra episcopului. Acesta era unŭ oratorŭ bunŭ şi deputatŭ, şi aprópe sĕ fiă numitŭ senatorŭ pe viéţă. Era partisanŭ alŭ dinastiei domnitóre şi de aceea avea în contra sa pe unii din clerulŭ de josŭ, devotaţĭ lui Don Carlos. Regina Christina a plânsŭ când i s'a adusŭ aceea scire tristă Mulţimea era sĕ sfâşie pe Cotilla, dér poliţia l'a scăpatŭ. Atentatorulŭ a disŭ la poliţie: »Nu se póte încă judeca fapta mea. Mĕ voiŭ explica la tribunalŭ.“ — Atentatorulŭ se pórtă fórte liniştitŭ. Nu de multŭ a voitŭ sĕ însereze în diarulŭ „Resumen,“ căutândŭ unŭ locŭ de intendentŭ; s'a rugatŭ mai de multe orĭ sĕ se deschidă o subscripţie pentru dênsulŭ, căcĭ se găsea în cea mai extremă miseriă.

***

Unŭ bunŭ mijlocŭ de-a conserva fructele. — Bumbaculŭ are proprietatea d'a conserva fructele, şi în acelaşĭ timpŭ de-a întârdia cocerea lorŭ. Acéstă din urmă proprietate a bumbacului este fórte preţiósă. Merele, perele, şi chiar strugurii, se potŭ aşeda în ole de ferŭ albŭ între două straturĭ de vată, apoi vasele se închidŭ într'unŭ modŭ ermeticŭ, plumbuindu-se capacele; după aceea vasele se punŭ într'unŭ locŭ unde sĕ nu se producă o schimbare bruscă de temperatură. Prin acestŭ mijlocŭ fórte simplu se potŭ păstra chiar fructele cele cópte mai multe sĕptĕmânĭ; acestŭ lucru de multe orĭ este prea avantagiosŭ pentru vinderea fructelorŭ. Se potŭ obţinea de-asemenea resultate admirabile cu o cameră rece, avêndŭ o temperatură dela 1—2 grade de-asupra lui zero, pentru că viaţa fructelorŭ este suspendată şi maturitatea nu póte sĕ se facă, pe câtŭ timpŭ fructele se vorŭ lăsa în acéstă cameră frigurósă.

***

Unŭ uraganŭ. — Se telegrafiază din Filadelfiia că unŭ mare uraganŭ a bântuitŭ Statulŭ Minnesotă şi 'n specialŭ oraşulŭ Saint-Cloud S'a dărâmatŭ peste 300 de case, şi s'a constatatŭ 67 morţĭ şi 160 răniţĭ. Intr'una din casele carĭ s'au dărâmatŭ, se celebra o căsĕtorie; au muritŭ două-decĭ de persóne, între carĭ miresa şi mirele.

Dare de sémă,

despre veniturile şi spesele balului Reuniunei femeilorŭ Române din Aradŭ, datŭ în 25 Februariu 1886.

(urmare.)

Prin colecta d-lui Joldea din Hălmagiu 13 fl. 70 cr. dela: Iulia Joldea 50 cr., Amalia Bolboca 50 cr., Laurenţia Iuga 40 cr., N. Balta 50 cr., Tamas Vidu 50 cr., N. Butariu 50 cr., Silvia Donath 20 cr., Al. Rob 50 cr., Roza Spiczer 40 cr., Ecaterina Birla 40 cr., Ana Moldovanŭ 20 cr., fraţii Irhasŭ 1 fl 20 cr. D. Iancovicĭ 40 cr., I. Inco 50 cr., Roza Ionescu 30 cr., Mihai Dirina 50 cr., G. Micluţa 20 cr., Nicolae Buduganŭ 20 cr., I. Giurgiu 20 cr., Puticiu Lucreţia 1 fl., Ioanŭ Oncu 1 fl., Nicolae Florea 1 fl., Arsenie Indrieşŭ 50 cr., Nicolau Popescu 20 cr., Petru Sirca 20 cr., Mateyka 1 fl., Iov. Feier 20 cr., Iudita Giula 50 cr.

Prin colecta Domnişórei Elena Diaconovicĭ în Reşiţa 13 fl., dela: Bagi Károly 2 fl., A. Diaconovicĭ 2 fl., G. Bălănescu 2 fl., Iuliu Vuia 2 fl., I. Frenţ 2 fl., George Nicolaeviciu 2 fl.

Prin colecta D-nei *Ecaterina Taşia* în Vâşcău 11 fl 50 cr., dela Juliana Sarbadi 1 fl., Saveta Bogdan 1 fl., Anna Pulcaşĭ 1 fl., Weisz Jgnáczné 50 cr., N. Chiş 50 cr. Atanasie Popa 1 fl., Popa Ionuţ 10 cr., Nic. Baicu 10 cr., Aur. Popoviciu 30 cr., Irma Gavra 1 fl., Onica Dale 1 fl., Andreiu Tóderŭ 1 fl., Dumitru Duşe 1 fl., Ecaterina Tăşie 2 fl. —

Prin colecta D-lui Dr. *Ioanŭ Paulŭ* 9 fl. dela: Adrianŭ Diaconŭ 1 fl., Nicolau Popoviciu 1 fl., Ladislau Bordoşŭ 1 fl., Ioanŭ Vartolomeiu 1 fl., Traianŭ Barzu 1 fl., Iosifŭ Bălanŭ 1 fl., Dr. Iuliu Olariu 1 fl., Georgiu Şerbanŭ 1 fl., Dr. Ioanŭ Paulŭ 1 fl.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIĂ.

Învitare de prenumeraţiune la „Convorbirĭ Pedagogice.“

Revista pentru educaţiune şi instrucţiune. Cu începere dela 1 Maiŭ nou a. c. va apăré în *Satul Nou* o revistă lunară pedagogică întitulată „Convorbirĭ Pedagogice,‘ redigeată de învĕţătoriĭ *P. Stoica* şi *I. Popŭ Reteganulŭ.* Lăsămŭ sĕ urmeze aci prospectulŭ acesteĭ întreprinderĭ literare.*)

1. Fiecare Nru în 8⁰ cu învĕlitore va cuprinde: unŭ portretŭ fotolitograficŭ alŭ unuĭ învĕţătoriŭ sĕu altŭ bărbatŭ de scólă românŭ, biografia acestuia, 2—3 articolĭ pedagogicĭ — didacticĭ, 1—2 articolĭ de foiletonŭ din vieţa pedagogică-socială, unŭ articolŭ din higiena poporală sĕu altŭ ramŭ de sciinţă, cronica lunară despre tóte mişcările pedagogice — în formă de foiletonŭ, revista diarelorŭ pedagogice, curierŭ bibliograficŭ, anecdote din viéţa pruncilorŭ, mosaicŭ (felurimĭ interesante,) întrebărĭ şi rĕspunsurĭ de ale abonaţilorŭ, gâciturĭ şi telefonulŭ redacţiei.

2. Preţulŭ de abonementŭ pe anulŭ 1886 este 2 fl. v. a. O parte din venitulŭ curatŭ alŭ acestei reviste este destinatŭ pentru ajutorarea scólei super. de fetiţe ce se înfiinţéză în Sibiiŭ prin Asociaţiunea transilvană.

3. Fiecare abonatŭ în casŭ de morbŭ este îndreptăţitŭ a cere consiliu medicalŭ grătuitŭ dela unŭ medicŭ practicŭ, câştigatŭ de redacţiă spre acestŭ scopŭ.

4. Abonaţii „Convorbirilorŭ Pedagogice« potŭ prenumera »Cărţile Sătenului Românŭ“ cu preţulŭ scădutŭ la 1 fl. pe anŭ‘ ér „Preotulŭ Românŭ,« cu 3 fl. în locŭ de 4 fl. Totŭ la administraţia »Convorbirilorŭ Pedagogice“ abonaţii potŭ procura cu preţurĭ scădute o mulţimĭ de cărţĭ.

5. 10 exemplare din »Corvorbirĭ Pedagogice“ se trimitŭ gratis şi franco la dece învĕţătorĭ pensionaţi, eventual la alţiĭ lipsiţĭ de mijlóce, în care causă cererile (atâtŭ dincolo câtŭ şi dincóce de Carpaţi) suntŭ a sĕ adresa la Redacţiă celŭ multŭ până la 28 Maiŭ n. a. c.

6. Deşi preţulŭ abonamentului e fórte micŭ, căcĭ numai portretele cu facsimilulŭ de subscriere au o valóre mai mare de câtŭ preţulŭ abonamentului, totuşĭ, décă se vorŭ aduna mulţĭ abonaţĭ, la sfĕrşitulŭ anului le vomŭ trimite gratis şi franco unŭ tabloufotolitograficŭ după unŭ desemnŭ escelentŭ alŭ unui pictorŭ românŭ, representândŭ pe Georgiu Lazar. Acestŭ tablou singurŭ se vinde în altŭ locŭ cu 2 fl.

Banii de prenumeraţiune şi scrisorile suntŭ a se adresa la „Redacţia şi Administraţia »Convorbirilorŭ Pedagogice« în *Satul-Nou* (Banat-Ujfalu).

*) Suntŭ rugate şi alte diare române a lua notiţă despre acéstă întreprindere literară.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurelŭ Mureşianu

toţiĭ gata de luptă, totuş rugau pe D-deu, să-ĭ apere de-unŭ nou atacŭ din partea duşmanilorŭ.

A doua di potrivniciĭ se iviră în numĕrŭ şi maĭ mare; ómeniĭ luĭ Stanley însă ĭĭ respinseră voinicesce şi apoĭ se luară după eĭ. De astă-dată cădură din partea luĭ Stanley două-decĭ şi doĭ de inşĭ; treĭ fură răniţĭ. Invingĕtoriĭ se întórseră după amiadĭ, aducêndŭ ca pradă boĭ, capre şi bucate.

Călĕtorulŭ nostru socotea, că după o perdere aşa de mare selbaticiĭ nu vorŭ maĭ cuteza sĕ repeţéscă atacului, dară se înşelà. In diua următóre eĭ năvăliră din nou în numĕrŭ totŭ aşa de mare. Şi de astă-dată însă fură respinşĭ cu perderĭ fórte marĭ. Stanley poruncì ómenilorŭ sĕi sĕ înainteze cu toţii pasŭ la pasŭ şi sĕ strice tóte satele din apropiere. In chipulŭ acesta duşmaniĭ fură alungaţĭ din însăşĭ ţéra lorŭ. Tóte perderile erau: două-decĭ şi patru de morţĭ şi patru răniţĭ.

Socotindŭ şi pe cei două-decĭ şi cincĭ de bolnavĭ, societatea nóstră suferise o scădere de cincĭ-decĭ şi treĭ de ómenĭ. Acéstă împrejurare îngreuna multŭ transportulŭ lucrurilorŭ. Măgariĭ şi uniĭ din conducĕtorĭ trebuiră întrebuinţaţĭ la transportulŭ povereĭ, totodată o mulţime de lucrurĭ fórte de lipsă trebuiră date pradă flacărilorŭ.

In diminéţa dileĭ de 26 Ianuarie călĕtoria se continuà din nou. Caravana era alcătuită acum numaĭ din două sute patru-decĭ de pórsóne: treĭ Europenĭ, două-sute şese Vangvana şi Vanyamvezi, două-decĭ şi cincĭ de femeĭ şi şese copiĭ.

In 27 trecù Stanley cu soţiĭ sĕĭ de drumŭ rîulŭ Livurnbu. Drumulŭ ducea printr'o pădure frumósă de arborĭ numiţĭ myombo şi maĭ departe printr'unŭ ţinutŭ acoperitŭ cu stâncĭ marĭ şi pleşuge, asemenea unorŭ castele urieşe.

In 29 ajunse caravana la satulŭ Mgongo Tembo şi fù primită din partea maĭ mareluĭ de aicĭ în modulŭ celŭ maĭ prietinescŭ. Când audì despre cele ce le pătiseră călĕtoriĭ noştri cu ceĭ din Vinyata, îĭ spuse luĭ Stanley, că aceştia suntŭ vestiţĭ de ómenĭ rĕĭ. Totodată observà, că a fostŭ o mare greşală, că a datŭ vrăjitorului inima bouluĭ adusŭ ca darŭ, deóre-ce locuitoriĭ din Vinyata credŭ, că décă cine-va face acésta, de bună sémă nu maĭ póte scăpa, ci trebue să se prăpădéscă. Numaĭ acum înţelese Stanley, care a fostŭ causa resistenţeĭ celeĭ înverşunate a duşmanilorŭ.

In Mgongo Tembo caravana se maĭ înmulţì cu optŭ ómenĭ şi doĭ conducĕtorĭ. Maĭ târdiu se maĭ găsiră încă câţĭ-va soţĭ de drumŭ, aşa încâtŭ acuma numĕrulŭ ómenilorŭ luĭ Stanley se urcà din nou la două-sute opt-decĭ.

Erau dilele dintâiu ale luĭ Februarie, când călĕtoriĭ noştri trecură din locurile selbatice de până acum în frumosulŭ, estinsulŭ şi roditorulŭ şĕsŭ Luvamberrĭ. Pe pajiştĭ nemărginite păşteau aicĭ girafe, zebre, gnu*), bivoli, ţapĭ sĕlbaticĭ, porcĭ sĕlbaticĭ etc. Dintre păsĕrĭ se vedeau ibisĭ, ciocârliĭ, gâşte, raţe, uliĭ, cocorĭ, flamingĭ etc. Intr'o singură di Stanley puşcà două antilope, unŭ bivolŭ, o zebră, două gâşte, patru bibilicĭ şi cincĭ raţe. Va sĕ dică, călĕtoriĭ noştri aveau acuma carne din destulŭ.

Necazurile se împuţinau din di în di totŭ maĭ multŭ, căcĭ ţinuturile, prin care trecea caravana, se făceau din ce în ce maĭ frumóse şi maĭ binecuvêntate cu tóte cele de lipsă. Cu deosebire escela în acésta privinţă bogata ţéră Usukuma. Aicĭ se găseau cu prisosinţă bucate, cartofi, legume, pepenĭ, miére, tutunŭ, etc.

Bucuria, ce o simţea fiecare în pieptulŭ sĕu, se făcù şi maĭ mare, când „omulŭ albŭ cu mâna slobodă,“ cum îlŭ numiau pe Stanley tovarĕşiĭ sĕĭ de drumŭ, împărţì darurĭ la toţĭ aceia, carĭ se distinseseră până acum în decursulŭ călĕtorieĭ.

Locuitoriĭ numĕróselorŭ sate, pe lângă care trecea caravana şi carĭ locuitorĭ se ocupau maĭ cu sémă cu economia de vite, se arĕtară de totŭ primitorĭ şi bunĭ de inimă. Eĭ dau cu plăcere totŭ ce aveau pentru preţurĭ de totŭ moderate.

(Va urma.)

*) Unŭ felŭ de antilope.

Cursulŭ la burza de Viena

din 20 Aprilie st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	103 10
Rentă de hârtiă 5%	94.0
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	117.25
Bonurĭ rurale ungare	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonurĭ croato-slavone	104 60
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124.30
Renta de hârtiă austriacă	84 95
Renta de arg. austr.	85.05
Renta de aurŭ austr.	114 20
Losurile din 1860	139 25
Acţiunile băncei austro-ungare	874 —
Act. băncei de creditŭ ung.	294.75
Act. băncei de creditŭ austr.	291 50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	10.02
Mărcĭ 100 împ. germ.	61 80
Londra 10 Livres sterlinge	126.10

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 15 Aprilie st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	90—	91 1/2
Renta rom. amort. (5%)	94 1/4	94 3/4
» convert. (6%)	89—	90—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	31—	33—
Credit fonc. rural (7%)	102 1/2	103 1/4
» " " (5%)	87—	87 1/2
» » urban (7%)	99—	100—
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	82 1/2	83 1/2
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	13 —	14 1/2—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.00—	2.02

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia Predealŭ-Budapesta şi pe linia Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	7.45	—
Predealŭ	—	—	12.50	—
	—	—	1.09	—
Timişŭ	—	—	1.40	—
Braşovŭ	—	—	2.27	—
	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Haşfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighişóra	10.29	—	8.01	—
	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa micĕ	12.12	—	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	—	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	—	7.43	—
Aiudŭ	2.55	—	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	—	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	—	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu	5.56	—	12.59	—
	6.08	—	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	—	—	11.04
Ciucia	8.28	—	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	—	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	—	—	4.06
	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	12 59	—
Szolnok	2.58	—	4.45	8.22
Buda-pesta	6.00	—	10.05	10.30
Viena	6.35	—	10.50	—
	3.00	—	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	—	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	—	7.27	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	—	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	—	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezŏ-Telegd	—	—	10.28	2.34	—
Rév	—	—	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	—	1.31	4.26	—
Huiedin	—	—	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu	—	—	5.05	6.43	—
	12.05	—	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	—	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	—	—	9.31	—
	3.32	—	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	—	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	—	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	—	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Cepşa mic.	7.00	—	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	—	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.3
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	—	—	7.14	1.09
	—	—	—	—	1.50
Timişŭ	—	—	—	—	2.48
Predealŭ	—	—	—	—	3.23
	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	—	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2.35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4.53
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok	11.02	3.44	11.40
	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5 28
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.35
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.